

O, hepimizin babasıydı

Yazarlar, Gogol'un paltosundan çıktıysa, ressamlar da Cezanne'nin tablolarından çıktı! Picasso ve Matisse'nin 'hepimizin babasıydı' dediği Cezanne'nin hayatı ve eserlerinin toplandığı kitap, bize bu bilgiden daha fazlasını vaat ediyor.

Aysel Yaşar

Modern sanata yaptığı katkılar nedeniyle 'modern sanatın babası' olarak anılan ve kıymetli uzun yıllar sonra anlaşılacak ressam Cezanne'nin hayatını ve eserlerini konu alan 500 Görsel Eşliğinde Yaşamı ve Eserleri kitabı geçtiğimiz günlerde Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıktı. Ressamın en önemli 300 eserinden oluşan bir galeri de sunan çalışma Susie Hodge imzalı. Ressamın hayatını ve gelişim evrelerini merak eden sanatseverler için iyi bir baş ucu kitabı olan bu eser, iyi bir değerlendirme çalışması da aynı zamanda. Emile Zola ile olan dostluğu, bunun tuvaline yansması, ailesinin destek çıkması, içine kapanıklığı, karamsarlığı ve çekingenliğiyle tam Cezanne portresi sunan kitap biyografik bir çalışma değil sadece. Cezanne'nin en önemli eserlerinden oluşan, üslubuna ve tekniğine dair uzman analizlerine yer verilen etkileyici bir galeri de. Sanatçının renk, kompozisyon, tasarımlar ve gözlem konusundaki ustalığını ortaya koyan bu geniş seçki, 500 seçkin röprodüksiyon ve fotoğraf eşliğinde kapsamlı bir resimli kaynak kitap da aynı zamanda.

DEHAYLA DEĞİL PARAYLA YASA

Fransız izlenimci sanatçının hayatı hukuk eğitimiyle başlayıp, resme uzanan bir çizimde devam ediyor. İki bölüme ayrılan kitabın ilk kısmında Aix-en-Provence'da doğan ve burada okumaya devam eden Cezanne'nin büyüdüğü yerler resmediliyor, çocukluktan aldığı ilham kaynakları açık ediyor. 1859-1861 arasında hukuk okurken resim dersleri alan Cezanne'nin ailesinden destek almadığını altı çiziliyor. Bunu kitapta geçen şu cümleden çok net anlamak mümkün: "Sanat eğitimi almak isteyen Cezanne'nin babasının cevabı: İnsan dehayla değil parayla yaşar." Ardından Paris'e, çocukluk arkadaşı Emile Zola'nın yanına giden Cezanne'nin bu dönemde İsviçre Akademisi'nde ve Louvre'da çalıştığını da yine, satır aralarından öğreniyoruz.

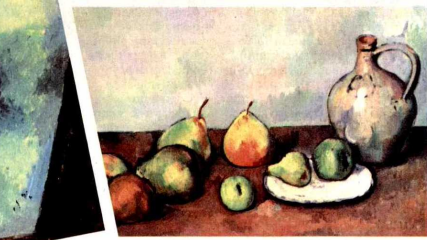
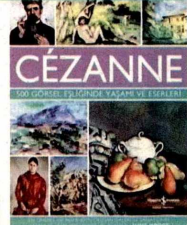
CELİSKİLERİ RESME YANSIYORDU

Ressamın Babası, Zenci Scipio, Louis-Auguste Cezanne'nin 'l'Evenement' Okurken Portresi, Hassr Şapkalı Boyer'in Portresi, Magdalen ya da Elem adlı resimleri, Tenek Çaydanlık Natürmort gibi önemli eserleri bulunan Cezanne'nin, kendi içerisinde yaşadığı çelişkilerin resmine de yansıdığı kitapta sık sık değtiliriyor. "Geniş kesimlerce takdir ediliyor ama özgüveni içini kemiriyordu" ifadesi, fessamın hayatına dair önemli ipuçlarından biri. Picasso ve Matisse onun için 'O hepimizin babasıydı' derken, Cezanne doğanın hakikati ve kargaşasını gözle görürler bir nesnellikle yansıtmaya devam ediyordu. Matematiksel hesaplar yaptığı, doğa ile uyumlu tablolarıyla bilinen Cezanne, bu eserleriyle 20. yüzyılın önemli sanatçılarından biri oldu.

ADETA BİR GALERİ

Kitabın ikinci yarısında Paul Cezanne'nin en önemli 300 eserinden oluşan bir galeri bulunuyor. Bu resimler onun kariyerinin farklı evrelerini ve dönüm noktalarını temsil ediyor. Cezanne'nin resmettiği, babasının evi, Jas de Bouffan ve Güney Frans'a'daki büyük ilham kaynağı Sainte-Victoire Dağı gibi konular ve motifler, bu bölümde yer alıyor.

"Celladıma gülümserken" ...

Post mortem fotoğraflar 19. yüzyıl Avrupa ve Amerika'sında oldukça yaygındı. Bu karelerden yola çıkan genç sanatçı Engin Konuklu, ölmeden önceki son kareleri tuvale siyah yansıttı

Ölen yakınlarınızla nasıl vedalaşsınız? Uzaktan son bir bakış mı, yanına konduğunuz bir optik mi, yoksa onu da yanınıza alarak çektiğiniz son bir kare fotoğraf mı? İslam kültüründe vedanın boyutu farklıdır. Sonuz bir kare bediş gibi algılamadığımız için ölümü, veda sahneleri de oldukça sadedir. Özellikle 19. yüzyıl Hıristiyanlık dünyasında ise bu vedanın bir başka boyutu var. O da post mortem fotoğraflar. Yani hayata veda eden aile üyesini de yanlarına alarak son bir kare çektiyor cenaze sahipleri. Bu bazen kardeşlerini kaybeden ağabeylerin, bazen de evladını kaybeden annelerin domuk bakışlarıyla sonuza dek kaydediliyor.

TEKNİKLER GELİŞMİŞTİ

19. yüzyılda fotoğrafla birlikte yaşama ve ölüme bir çok yeni ritüel giriyor. İşte bu fikirden yola çıkarak geçtiğimiz Perşembe günü x-ist'te Eternite isimli bir sergi açıldı. Engin Konuklu'nun ikinci kişisel sergisi Eternite'de, 19. yüzyıl post mortem (ölüm sonrası) fotoğrafları ve bu fotoğraflarda izleyici ile fotoğraflananın ilişkisi inceleniyor.

Engin Konuklu

Öncesiz ve sonrasız...

■ Detaylı bir arşiv taramasının ardından tuval başına geçen Konuklu, şöyle diyor: "Ölüm, geride kalanlar için hüznün, belki de sevinç, post mortem fotoğraflarda ise bir vedalaşma anlamına gelir. Pekli ya ölen için ölüm nedir? Benim için ölümü en iyi ifade eden kelime 'eternite'. Bende ölüme dair bir seri oluşturma isteği uyandıran eternite kavramı sermin ilk resmine adını verdi." İlk bakışta korkutucu gibi gelse de, resimler siddet içermeyen bir rahatsız edici değil. Sergi, x-ist'te 11 Ekim tarihine kadar ücretsiz olarak gezilebilir.

